

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2019. gada 12. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Preču zīmes – Direktīva 2008/95/EK – 3. panta 1. punkta b) apakšpunkts – Atšķirtspēja – Vērtējuma kritēriji – Tēmturi (*hashtag*) saturošs apzīmējums

Lietā C-541/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija) iesniedza ar lēmumu, kurš pieņemts 2018. gada 21. jūnijā un kurš Tiesā reģistrēts 2018. gada 21. augustā, tiesvedībā

AS

pret

Deutsches Patent- und Markenamt,

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs J. Regans [*E. Regan*], tiesneši K. Likurgs [*C. Lycourgos*], E. Juhāss [*E. Juhász*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*] (referents) un I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*],

ģenerālvokāts: H. Saugmandsgors Ēe [*H. Saugmandsgaard Øe*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- AS vārdā – *C. Rohnke, Rechtsanwalt,*
- Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman* un *M. L. Noort*, pārstāves,
- Eiropas Komisijas vārdā – *T. Scharf* un *É. Gippini Fournier*, kā arī *J. Samnadda*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – vācu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/95/EK (2008. gada 22. oktobris), ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (OV 2008, L 299, 25. lpp.), 3. panta 1. punkta b) apakšpunktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp AS un *Deutsches Patent- und Markenamt* (Vācijas Patentu un preču zīmju birojs, turpmāk tekstā – “DPMA”) saistībā ar pieteikumu reģistrēt kā preču zīmi tēmturi saturošu apzīmējumu “#darferdas?”.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīva 2008/95, ar kuru tika atcelta un aizstāta Padomes Pirmā direktīva 89/104/EEK (1988. gada 21. decembris), ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (OV 1989, L 40, 1. lpp.), no 2019. gada 15. janvāra savukārt tika atcelta un aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2015/2436 (2015. gada 16. decembris), ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (OV 2015, L 336, 1. lpp.). Tomēr, ņemot vērā pamatlietas faktu norises laiku, šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir izskatāms atbilstoši Direktīvai 2008/95.

- 4 Direktīvas 2008/95 2. pantā bija noteikts:

“Preču zīme var sastāvēt no jebkuriem apzīmējumiem, ko var attēlot grafiski, jo īpaši no vārdiem, ieskaitot personu vārdus, zīmējumiem, burtiem, cipariem, preču vai to iepakojuma formas, ar nosacījumu, ka šādi apzīmējumi spēj parādīt atšķirību starp viena uzņēmuma precēm vai pakalpojumiem un citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem.”

- 5 Šīs direktīvas 3. pantā bija paredzēts:

“1. Neregistrē vai pierēģistrēšanas gadījumā pasludina par spēkā neesošiem:

[..]

b) preču zīmes, kam nav nekādas atšķirtspējas;

[..]

3. Preču zīmei neatsaka reģistrāciju vai, ja tā ir reģistrēta, nepasludina to par spēkā neesošu saskaņā ar 1. punkta b), c) vai d) apakšpunktu, ja pirms reģistrācijas pieteikuma datuma un turpmākajā tās lietošanā preču zīme ir ieguvusi atšķirtspēju. [..]

[..]”

Valsts tiesības

- 6 Direktīvas 2008/95 3. panta 1. punkta b) apakšpunkts Vācijas tiesībās ir transponēts ar 1994. gada 25. oktobra *Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen* (Likums par preču zīmju un citu apzīmējumu aizsardzību) (*BGBI.* 1994 I, 3082. lpp.) 8. panta 2. punkta 1. apakšpunktu. Šajā tiesību normā ir paredzēts, ka “neregistrē preču zīmes [..], kam attiecībā uz konkrētajām precēm vai pakalpojumiem nav nekādas atšķirtspējas”.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 7 AS lūdza DPMA reģistrēt tēmturi saturošu apzīmējumu “#darferdas?” kā preču zīmi attiecībā uz precēm, kuras ietilpst 25. klasē atbilstoši pārskatītajam un grozītajam 1957. gada 15. jūnija Nicas Nolīgumam par preču un pakalpojumu starptautisko klasifikāciju preču zīmju reģistrācijas vajadzībām.
- 8 Preces, attiecībā uz kurām tika pieteikta reģistrācija, atbilda šādam aprakstam: “apgērbi (it īpaši T-krekli), apavi un galvassegas”.
- 9 DPMA noraidīja pieteikumu, jo, tās ieskatā, attiecīgajam apzīmējumam nav nekādas atšķirtspējas Likuma par preču zīmju un citu apzīmējumu aizsardzību 8. panta 2. punkta 1. apakšpunkta izpratnē.
- 10 AS par šo lēmumu iesniedza prasību *Bundespatentgericht* (Federālā patentu tiesa, Vācija).
- 11 Ar 2017. gada 3. maija rīkojumu minētā tiesa noraidīja prasību. Minētais apzīmējums sastāvēt galvenokārt no plaši lietotiem vācu valodas vārdiem veidotu rakstzīmju un vārdu secības. Tas esot tikai stilizēts diskusiju temata attēlojums. Tēmturis norādot tikai uz to, ka sabiedrība tiek aicināta diskutēt par jautājumu “*darf er das?*” (“Vai viņš to drīkst?”). Sabiedrība saprastu šo jautājumu, it īpaši, ja tas ir izvietots T-kreklu priekšpusē, tā kāds tas ir, proti, vienkārši kā jautājumu.
- 12 Par šo rīkojumu AS iesniedza apelācijas sūdzību *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija).
- 13 Iesniedzējtiesas skatījumā, nevar izslēgt, ka attiecīgā apzīmējuma lietošana apgērbu priekšpusē ir tikai viens no vairākiem izmantošanas veidiem. Šis apzīmējums varot tikt izvietots arī uz apgērbu iekšpusē iešūtās etiķetes. Šajā gadījumā sabiedrība varētu uztvert minēto apzīmējumu kā preču zīmi, proti, kā preču komerciālās izcelsmes norādi.
- 14 Iesniedzējtiesa precizē, ka no tās pašas judikatūras izriet, ka, lai apzīmējumu varētu uzskatīt par tādu, kuram ir atšķirtspēja un kuru līdz ar to ir iespējams reģistrēt kā preču zīmi, nav nepieciešams, lai ikviena iespējamā šī apzīmējuma izmantošana būtu preču zīmes izmantošana. Pietiekot ar to, ka šāda izmantošana ir ticama un ka pastāv praktiski nozīmīgas iespējas izmantot minēto apzīmējumu attiecībā uz precēm un pakalpojumiem, saistībā ar kuriem tiek lūgta aizsardzība, tā, lai sabiedrība to uzreiz uztvertu kā preču zīmi.
- 15 Minētā tiesa uzskata, ka šī pieeja atbilst 2012. gada 26. aprīļa rīkojuma *Deichmann/ITSB* (C-307/11 P, nav publicēts, EU:C:2012:254) 55. punktam, saskaņā ar kuru Padomes Regulas (EK) Nr. 40/94 (1993. gada 20. decembris) par Kopienas preču zīmi (OV 1994, L 11, 1. lpp.) 7. panta 1. punkta b) apakšpunkts nevar tikt interpretēts tādējādi, ka tas liek Iekšējā tirgus saskaņošanas birojam (preču zīmes, paraugi un modeļi) (ITSB) tā veicamo konkrēto pārbaudi attiecībā uz atšķirtspēju attiecināt arī uz citiem reģistrācijai pieteiktās preču zīmes izmantošanas veidiem, kas nav tas izmantošanas veids, kas ir noteikts kā visticamākais.
- 16 Tomēr, pastāvot šaubām šajā ziņā, *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu par Direktīvas 2008/95 3. panta 1. punkta b) apakšpunktu:

“Vai apzīmējumam ir atšķirtspēja, ja pastāv praktiski nozīmīgas un ticamas iespējas izmantot to kā attiecīgo preču vai pakalpojumu izcelsmes norādi, kaut arī tā nav apzīmējuma izmantošanas visticamākā forma?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 17 Jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2008/95 2. pantu apzīmējumam, kas ir individuālas preču zīmes reģistrācijas pieteikuma priekšmets, lai tas varētu tikt reģistrēts kā tāds, ir jāatbilst vairākiem nosacījumiem, tostarp nosacījumam, ka tas spēj parādīt atšķirību starp viena uzņēmuma precēm vai pakalpojumiem un citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem.
- 18 Nevar *a priori* izslēgt, ka tāds tēmturi (*hashtag*) ietverošs apzīmējums, par kādu ir runa pamatlietā, var identificēt preces vai pakalpojumus, attiecībā uz kuriem ir pieteikta reģistrācija, kā noteikta uzņēmuma preces un pakalpojumus un tādējādi atbilst iepriekš minētajam nosacījumam. Būtībā ir iespējams, ka šāds apzīmējums tiek prezentēts sabiedrībai saistībā ar precēm vai pakalpojumiem un spēj pildīt preču zīmes pamatfunkciju – norādīt attiecīgo preču vai pakalpojumu komerciālo izcelsmi.
- 19 Lai noteiktu, vai tas tā ir, kompetentajām administratīvajām un tiesu iestādēm ir jāpārbauda, vai attiecīgajam apzīmējumam ir “atšķirtspēja” Direktīvas 2008/95 3. panta izpratnē. Šī atšķirtspēja var būt raksturīga šī panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē vai arī šādu raksturu var būt ieguvusi izmantošanas rezultātā šī panta 3. punkta izpratnē (skat. it īpaši spriedumus, 2014. gada 19. jūnijs, *Oberbank u.c.*, C-217/13 un C-218/13, EU:C:2014:2012, 38. punkts, kā arī 2015. gada 16. septembris, *Société des Produits Nestlé*, C-215/14, EU:C:2015:604, 60. un 62. punkts).
- 20 Tas, vai apzīmējumam ir atšķirtspēja, ir jāizvērtē, ņemot vērā, pirmkārt, attiecīgās preces vai pakalpojumus un, otrkārt, to, kā apzīmējumu uztver konkrētā sabiedrības daļa, ko veido samērā informēts, uzmanīgs un apdomīgs minēto preču vai pakalpojumu vidusmēra patērētājs (skat. it īpaši spriedumus, 2003. gada 8. aprīlis, *Linde u.c.*, no C-53/01 līdz C-55/01, EU:C:2003:206, 41. punkts; 2004. gada 12. februāris, *Koninklijke KPN Nederland*, C-363/99, EU:C:2004:86, 34. punkts, kā arī 2014. gada 10. jūlijs, *Apple*, C-421/13, EU:C:2014:2070, 22. punkts).
- 21 Vidusmēra patērētāja uztveres vērtējums ir jāveic *in concreto*, ņemot vērā visus atbilstošos faktus un apstākļus (skat. it īpaši spriedumus, 2004. gada 12. februāris, *Koninklijke KPN Nederland*, C-363/99, EU:C:2004:86, 33. un 35. punkts, kā arī 2017. gada 6. jūlijs, *Moreno Marín*, C-139/16, EU:C:2017:518, 24. punkts).
- 22 Attiecībā uz faktiem un apstākļiem, kas ir atbilstoši, lai izvērtētu šo uztveri, ir jānorāda, ka preču zīmes reģistrācijas pieteikuma iesniedzējam tā reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas vai pārbaudes datumā nav nedz jānorāda, nedz arī precīzi jāzina, kādā veidā tas izmantos reģistrācijai pieteikto preču zīmi tās reģistrācijas gadījumā. Pat pēc preču zīmes reģistrācijas tā rīcībā ir pieci gadi, lai uzsāktu patiesu izmantošanu atbilstoši preču zīmes pamatfunkcijai (spriedums, 2009. gada 15. janvāris, *Silberquelle*, C-495/07, EU:C:2009:10, 3. un 17. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra; attiecībā uz Padomes Regulu (EK) Nr. 207/2009 (2009. gada 26. februāris) par [Eiropas Savienības] preču zīmi (OV 2009, L 78, 1. lpp.) skat. arī spriedumu, 2016. gada 21. decembris, *Länsförsäkringar*, C-654/15, EU:C:2016:998, 26. punkts).
- 23 Turklāt var būt gadījumi, kuros apzīmējums, ko lūgts reģistrēt kā preču zīmi, pirms reģistrācijas pieteikuma datuma arī nav ticis būtiski izmantots.
- 24 Šādos apstākļos kompetentās iestādes, kurām ir jānosaka apzīmējuma, ko lūgts reģistrēt kā preču zīmi, atšķirtspēja, var būt situācijā, kurā tām, runājot par reģistrācijai pieteiktās preču zīmes iespējamās izmantošanas konstatēšanu un tātad par veidu, kādā šī preču zīme gadījumā, ja tā tiks reģistrēta, visticamāk tiks prezentēta vidusmēra patērētājam, nav nevienu citu vērtējuma elementu kā vien tie, kas izriet no attiecīgajā ekonomikas nozarē pastāvošajiem ieradumiem.

- 25 Ja no šiem ieradumiem izriet, ka šajā ekonomikas nozarē praksē nozīmīgi ir vairāki izmantošanas veidi, šīm iestādēm atbilstoši to pienākumam pārbaudīt attiecīgā apzīmējuma atšķirtspēju, ņemot vērā visus atbilstošos faktus un apstākļus, ir jāņem vērā šie dažādie izmantošanas veidi, lai noteiktu, vai attiecīgo preču vai pakalpojumu vidusmēra patērētājs varētu uztvert šo apzīmējumu kā šo preču vai pakalpojumu komerciālās izcelsmes norādi.
- 26 Minētajām iestādēm savukārt par neatbilstošiem ir jākvalificē tie izmantošanas veidi, kas, lai gan minētajā ekonomikas nozarē ir iespējami, praksē tajā nav nozīmīgi un tādējādi šķiet maz ticami, ja vien pieteicējs nav iesniedzis konkrētas norādes, kas attiecīgajā nozarē neparastu izmantošanas veidu tā gadījumā padarītu par ticamu.
- 27 Ir būtiski novērst to, ka preču zīmju reģistrā, kam ir jābūt atbilstošam un precīzam (spriedums, 2002. gada 12. decembris, *Sieckmann*, C-273/00, EU:C:2002:748, 50. punkts), tiek ietverti apzīmējumi, kas tikai ļoti specifiskas izmantošanas gadījumā, kuru īpašnieks visticamāk neīstenos, ļauj nošķirt attiecīgā īpašnieka preces vai pakalpojumus no citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem.
- 28 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka tiesiskās drošības un labas pārvaldības apsvērumu dēļ reģistrācijas pieteikumu izskatīšanai ir jābūt ne vien pilnīgai, bet arī stingrai, lai nepieļautu preču zīmju nepamatotu reģistrāciju (skat. it īpaši spriedumus, 2003. gada 6. maijs, *Libertel*, C-104/01, EU:C:2003:244, 59. punkts, un 2011. gada 10. marts, *Agencja Wydawnicza Technopol/ITSB*, C-51/10 P, EU:C:2011:139, 77. punkts).
- 29 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa ir konstatējusi, ka apģērbu nozarē preču zīme parasti tiek izvietota gan preces ārpusē, gan uz tās iekšienē iesūtās etiķetes.
- 30 Iesniedzējtiesa tādējādi ir identificējusi divus izvietojuma veidus, kas ir nozīmīgi minētās nozares praksē. Šādā situācijā, lai izvērtētu vidusmēra patērētāja uztveri, kompetentajām iestādēm būtu jāņem vērā šie izmantošanas veidi un jāizvērtē, vai minētais patērētājs, redzot šos divus vai vismaz vienu no šiem izvietojuma veidiem uz apģērba, uztvers attiecīgo apzīmējumu kā preču zīmi.
- 31 Tādējādi kompetentajai valsts tiesai ir jānosaka, vai vidusmēra patērētājs, T-krekla priekšpusē vai uz tā iekšienē izvietotās etiķetes redzot apzīmējumu “#darferdas?”, uztvers šo apzīmējumu kā norādi uz šīs preces komerciālo izcelsmi, nevis tikai kā dekoratīvu elementu vai sociālās saziņas vēstījumu.
- 32 Ņemot vērā šajā spriedumā sniegtos precizējumus un ievērojot judikatūru, saskaņā ar kuru saturiski identiskas tiesību normas, kas ir ietvertas, pirmkārt, direktīvā, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmi, un, otrkārt, regulā par Eiropas Savienības preču zīmi, ir interpretējamas vienādi (skat. it īpaši spriedumus, 2006. gada 12. janvāris, *Deutsche SiSi-Werke*, C-173/04 P, EU:C:2006:20, 29. punkts; 2017. gada 6. jūlijs, *Moreno Marín*, C-139/16, EU:C:2017:518, 27. punkts, kā arī 2018. gada 25. jūlijs, *Mitsubishi Shoji Kaisha* un *Mitsubishi Caterpillar Forklift Europe*, C-129/17, EU:C:2018:594, 29. punkts), 2012. gada 26. aprīļa rīkojuma *Deichmann/ITSB* (C-307/11 P, nav publicēts, EU:C:2012:254), ko ir minējusi iesniedzējtiesa un kas attiecas uz Regulas Nr. 40/94 7. panta 1. punkta b) apakšpunktu, kura saturs atbilst Direktīvas 2008/95 3. panta 1. punkta b) apakšpunktam, 55. punktā izmantotā pieeja ir atbilstoša tikai tādā gadījumā, ja ir konstatēts, ka attiecīgajā ekonomikas nozarē praksē nozīmīgs ir tikai viens izmantošanas veids.
- 33 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/95 3. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka apzīmējuma, kuru lūgts reģistrēt kā preču zīmi, atšķirtspēja ir jāpārbauda, ņemot vērā visus atbilstošos faktus un apstākļus, tostarp visus iespējamus reģistrācijai pieteiktās preču zīmes izmantošanas veidus. Šie pēdējie minētie, ja nav citu norāžu, atbilst izmantošanas veidiem, kuri, ņemot vērā attiecīgajā ekonomikas nozarē pastāvošos ieradumus, var būt nozīmīgi praksē.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 34 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/95/EK (2008. gada 22. oktobris), ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm, 3. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka apzīmējuma, kuru lūgts reģistrēt kā preču zīmi, atšķirtspēja ir jāpārbauda, ņemot vērā visus atbilstošos faktus un apstākļus, tostarp visus iespējamus reģistrācijai pieteiktās preču zīmes izmantošanas veidus. Šie pēdējie minētie, ja nav citu norāžu, atbilst izmantošanas veidiem, kuri, ņemot vērā attiecīgajā ekonomikas nozarē pastāvošos ieradumus, var būt nozīmīgi praksē.

[Paraksti]